

TUCEMEMS syyskuun kuukausiluento

21.9.2018

FM, tohtorikoulutettava Aki Arponen:

“Turun tuomiokirkon reliikit - teorioita pyhimyksistä ja kiistoja omistuksesta.”

Turun tuomiokirkon keskiajalta säilyneistä reliikeistä tunnetuin on punaisella kiinalaisella silkkidamastilla suojattu kalloreliikki. Tämä on yhdistetty toisaalta Pyhän Henrikin, toisaalta Pyhän Eerikin kulttiin. Juhani Rinteen ja C. A. Nordmanin 1920- ja 1940-luvuilla esittämiä teorioita kalloreliikin ajoituksesta, alkuperästä ja merkityksestä on arvioitu uudestaan osana Turun yliopiston arkeologian oppiaineen tutkimusprojektia. Ajan yleisellä ilmapiirillä lienee ollut vaikutuksensa teorioiden muodostamisessa, mutta suuremman ongelman ovat muodostaneet vahvat ennakkokäsitykset.

Juhani Rinne siirretti 1927 kaikki tuomiokirkon reliikit Kansallismuseoon. Monivaiheisen riidan jälkeen reliikit palautettiin 2007 tuomiokirkkoon. Kiistan pääosapuolina olivat tuomiokirkon isännistö (myöh. Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä) ja Muinaistieteellinen toimikunta (myöh. museovirasto). Dokumentit osoittavat, että jo 1800-luvun lopulta alkanut epäluottamus osapuolien välillä sekä huonosti valmistellut kirjelmät ja harkitsemattomat sanakäänteet johtivat lopulta kiistaan, jonka ratkaisemiseen tarvittiin eduskunnan oikeusasiamiehen toimiston apua.